

Відвага життя, світло душі

гриби збігати.

— Стомлювалася, звісно, — усміхається моя співрозмовниця. — Але помітила, що при гарному настрої вдома не так дошкуляє. Ну і помічниці мої, Наташа та Оксана підростали, дедалі більшу частину домашніх клопотів на себе брали.

Біда підкралася підступно: хвороба, яка нікого не милує, забрала чоловіка, хоч міг ще жити і жити. Ганна Павлівна і сподівалася на те, бо ж і свекор, і свекруха померли обоє у дев'яносторічному віці, думала, що чоловік до довгожителів належить. Ну, але тут уже все не у нашій, а у Божій волі.

Г. П. Жабчик чи не щодня дякує Богові за те, що послав їй таких зятів: працюючих, непитущих, господарних, людяних. Першою заміж вийшла Наталя. Петро не вибував із заробітків, бо молоді одразу взяли зводити власну оселю по сусідству з батьківською. Грім, як то кажуть, ударив з чистого неба: перша дитина народилася в молодого подружжя з серйозною вродженою вадою — лікарі діагностували в дівчинки мозково-спинну грижу і не гарантували нічого втішного. Батьки не здалися, одразу кинулися в Київ, де крихіт-

пінням, тільки любов'ю.

Ще мене цікавить одна делікатна тема, правда, сумніваюся, чи варто торкатися її. Але таки зважуюсь.

— А от молодший зять ваш, — слідкую за виразом обличчя господині, — йому напевне не просто було увійти в сім'ю, де вже людина з таким діагнозом, щоденно зустрічатися з нею, скажемо так, всяке бачити...

— Я сама цього побоювалася — відверто каже Ганна Павлівна. — Спочатку Славік і справді трохи варакузився, але згодом призвичаївся.

— У нас з Ярославом пізній шлюб, — додає Оксана, яка якраз нагодилася з кухні, — обоє вже мали за тридцять, коли одружилися, отож уже і в голові щось було. Допомогло і те, що чоловік мій з багатодітної сім'ї, а до того ще й дуже добрий, отож і прижився швидко.

Вся родина живе, як то кажуть, душа в душу. Ярослав з Оксаною придбали легковика, але його використовують для своїх потреб і Наташа з Петром. Раніше, якщо необхідно було Софійку в лікарню повезти, доводилось машину наймати, а тепер Оксана за кермо і вперед. Так-так саме Оксана, бо вона здавна мріяла не тільки купити машину, а й навчитись управляти нею, а Ярослав до цього наче й байдужий. Зате майстер на всі руки — поміняв вікна в хаті, двері, зробив ремонт у всіх кімнатах, закінчує прибудову. Та й з Петром вони найкращі друзі. Як же Ганні Павлівні не втішатися такими зятями?

Дружні стосунки підтримує вона і з багатодітною родиною свого брата Івана з Бистріч.

— І не тільки мама, а й всі ми, — зауважує Оксана. — Більш дружної, толерантної, працюючої сім'ї, як у дядька Івана,

Ніколи не повірю в те, що є люди, яким вдається легко переносити випробування, які випадають їм на долю. Бо випробувань без болю не буває. Але на моєму професійному шляху не раз траплялися ті, хто знаходить в собі силу долати важкі складнощі життя, навчився любити його, наперекір пекучим проблемам наповнювати душу світлом та ще й зігрівати ним інших. Як тільки я переступила поріг цієї оселі, на мене війнуло такою лагідною, аж наче шовковою аурую тепла і затишку, такою усмішкою заясніла мені назустріч господиня, що будь-які побоювання, чи зумію я налагодити довірливу розмову з нею, одразу зникли.

До Ганни Павлівни Жабчик з Колодязно-го мені порадила зайти місцева листоноша Валентина Іванівна Меленчук.

— Ця жінка, — сказала вона, — не має звання мати-героїня, але все її життя є зразком любові і мужності. От познайомитися, поспілкуєтеся і самі в тому переконаєтеся.

В чому ж полягає ця мужність? Справа в тому, що Ганна Павлівна от уже протягом багатьох років доглядає... ох, ні, не доглядає, вона присвятила всю себе двом найріднішим, найдорожчим людям — дочці Лесі з синдромом Дауна та внучці Софійці з вродженою спинно-мозковою грижею.

Власне, у Ганни Павлівни троє дочок. Найстарша Леся, далі Наташа і Оксана.

— Знаєте що, — каже вона, — давайте про все по порядку, а то я якось не можу докупити думок зібрати.

Ну, як же тут їх зібрати, коли п'ятирічний Арсенко і трирічна Анютка так і крутяться біля бабусі, бо тато дрова рубає, а мама десь у справах з хати вийшла. Софійка теж чомусь розхвилювалася, а знімок же для газети треба зробити. Ох, нарешті справились.

Щодо Лесі, то до неї жодного доступу не було.

— Не зачіпаймо її, — оглядається на зачинені двері Лесиної кімнати Ганна Павлівна, — бо рознервується, гірше буде. Тут все за шерстю треба, супроти — боронь Боже.

Але за якусь хвилину-другу я помічаю, що двері до кімнати ледь прочиняються, далі ширше і ширше. Через деякий час Леся зважилась на прогулянку до кухні, спальні, правда, при цьому повністю ігноруючи мою присутність.

— Що там казати, — починає розповідь господиня, — за сорок років — Лесі, правда, сорок другий, але на першому році життя хвороба виразно не проявлялася — всякого спізнала. Яке там у ті часи лікування було? Про памперси й не чув ніхто. Не раз слізьми заходилася, але потім в руки себе взяла — слізьми горю не допоможеш.

Жили ми з моїм Миколою у його батьків, жили дружно, зі свекром і свекрухою в одне дбали, будуватися вирішили. Чоловік у мене добрий був, майстровитий. Єдине, чого побоювалася, народжувати, але і тут все обійшлося, менші наші дочки росли здоровими, працьовитими, добрими. Про Лесю всі піклувалися, але з людиною з таким діагнозом ой як не просто. Треба було навчитися, що можна, чого не можна у стосунках з нею, як нагодувати, помити, переодягти, пильнувати, аби з двору не вийшла. І за турботою про Лесю не забувати про молодших, щоб вони не почували себе обділеними увагою, любов'ю. Словом, повинна була дбати, щоб материнського серця на всіх вистачало.

Ганна Павлівна примудрялася ще й на роботу ходити. В Бистрицькому мехзагоні працювала, поки свекруха кріпшою була. Чомусь мені пісня пригадалася, в якій невістка на долю нарікає: "А тепер я мушу знати пізно лягти, рано встати". Але тут зовсім інший порядок склався. Молода господиня робила це не з примусу, а добровільно, жодного дискомфорту не відчуваючи. Любила, щоб у домі все до ладу було: корова подоєна, свині, птиця нагодовані, сніданок-обід приготовлені, Леся впорядкована. А ще ж влітку консервація всіляка, не без того, щоб у ліс по ягоди та

ці одна за одною зробити одразу дві операції. Всього ж Софійка вже перенесла їх...шістнадцять.

— Більш звичним для усіх є те, — каже Ганна Павлівна, — що хворою дитиною в основному опікується мати. На неї лягає увесь тягар по догляду. І претензій до дочки у мене нема, але Петро... Боже, як він любить Софійку, скільки він виносив її на руках, до яких тільки лікарів не звертався! В хаті намагається все так влаштувати, щоб було зручно Софійці. Придбали спочатку одну коляску, потім іншу. І щоб коли розсердився чи криве слово сказав, чи то Софійці (а характер у неї непростий), чи Наташі, чи мені, чи Юркові — ніколи! Юру, який після закінчення дев'ятого класу у сільській школі вступив до лісного коледжу, привчив до всілякої чоловічої роботи. Хлопець не відмовляється і матері допомагати.

— Я так розумію, — більше стверджую, ніж запитую у господині, — що Софійка багато часу проводить у вас.

— Так. Оксанині діти люблять її, а Софійка дуже бережливо ставиться до Арсенчика і Ані, пильнує, щоб ніжки колесом коляски не зачепити, вміє зацікавити якоюсь грою. Та й вчителі приходять до неї на уроки і до Наташі додому, і до нас.

— Добре вчишся? — цікавлюся в Софійки.

— Непогано, — усміхається дівчина, — люблю музику, географію.

— А з Лесею вмієш ладити?

— Навіть не знаю, що сказати. Леся живе у своєму світі і здебільшого неприступна для інших. Власне, вона мені тітонька, але... Ну, якось так, — і переводить погляд на бабусю, мовляв, виручай.

— Не буду приховувати, — каже та, — наскільки складно, не просто звикнути до Лесі, а серцем її сприйняти. Мені здається, та що там здається, я переконана, Леся багато чого розуміє з нашого, іншого для неї світу, але тримає те розуміння в собі. У ставленні до дітей ніколи не виявляє агресії, а от коли дорослі не розуміють її, драгуються. Треба здогадатися, що вона хоче, що їй болить. І не настоювати на своєму, не суперечити. Тільки ласкою, тільки тер-

я не зустрічала. Тому дуже люблю бувати у них. Протягом багатьох років хлопці допомагали нам садити картоплю, ралити її, копати. А які вони косарі вправні. Правда, мій Ярослав не відстає від них, та й Петро теж не промах.

— Отож досі тримаємо корову хай одну на дві сім'ї та все ж, — додає Ганна Павлівна. — Діти у хаті, як тут без молока, без сметани чи сиру? Та й звикли ми до своєї годувальниці.

Відчуваю, що наша розмова наближається до завершення. Жаль, що не довелося зустрітися з Юрком — він на навчанні у коледжі, Наталею, яка у справах поїхала в Березне, Петром — якраз привезли замовлені меблі і він з майстрами займався вдома їх складанням.

На прощання молода господиня пригощає мене кавою, таки ж з молоком — тут її п'ють тільки так. Софійка вибирає для мене у вазочці найкращу цукерку, а малі подалися до своїх іграшок — вони вже досхочу натішилися гостею. Леся знову причинила двері у своїй кімнаті. Ганна Павлівна залишається з нею і внучками в хаті, а ми з Оксаною виходимо за поріг. Поки вона заводить машину, — збирається у справах до сільради у Прислuch, — я прямую на гупання сокири за сараєм. Ярослав відкидає окоренок, випростується — розчервонілий, розпашілий — дрова таки гарячі — усміхнений. Придивляюся до нього і Оксани: гарна пара, навіть схожі, як брат і сестра. А, може, то тільки так здається, бо обоє радісні і тягнуться одне до одного, наче якоюсь незримою ниткою поєднані, аж подивитися любо.

Кидаю прощальний погляд на впорядковане обійстя і подумки дякую Валентині Меленчук, про яку, до речі, чула чимало схвальних слів від господарів, за те, що спрямувала мене до людей, які мають велику відвагу до життя, без нарікань і зневіри (як сказала Ганна Павлівна, "униніє" — то гріх), сприймають удари долі і дякують Богові за її подарунки. Нехай ця мужність не показна, але, може, саме в цьому її цінність і зразок для інших.

Надія ЯРМОЛЮК.